III. izdaja.

Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·-

Slovenski dom

Štev. 201 V Ljubljani, ponedeljek 4. septembra 1939 Leto IV

Anglija je začela z blokado Nemčije

Italija odklonila vojaško pomoč Nemčiji? - Egipt v vojnem stanju z Nemčijo - Vpoklic rezervistov v Sovjetski Rusiji

Angleški parnik „Athenia" s 1800 ljudmi torpediran in potopljen pri Hebridih

Nemška obala zaprta z minami Posvet angleških in francoskih generalov

London, 4. sept. m. Na vprašanje časnikarjev, če se je z napovedjo vojnega stanja začela tudi zapora Nemčije, je nek zastopnik tiskovnega oddelka v angleškem mornariškem ministrstvu izjavil, da se je zapora Nemčije z morja začela istočasno z vojno napovedjo.

Melbourne, 4. sept. AA. Havas: Lord Goury, generalni guverner Avstralije je podpisal snoči ob 21.55 vojno objavo Nemčiji.

Tudi vlada Nove Zelandije je storila enako.

London, 4. sept. o. Angleške radijske postaje objavljajo naslednjo vest:

Davi ob dveh trideset je angleški potniški parnik »Athenia« začel klicati na pomoč in je sporočil, da je bil torpediran. Parnik je plul iz Liverpoola v Montreal in Newyork. Na parniku je bilo 1400 potnikov, povečini ameriških in kanadskih državljanov, ki beže iz Evrope zaradi vojne. S posadko vred je bilo na velikem parniku 1800 ljudi, tovora pa je »Athenia« vozila 1000 ton. Ob torpediranju je bila ladja 200 milj od Hebridskih otokov ob zahodni angleški obali. - Parniki, ki so pluli v bližini, so odhiteli torpedirani ladji takoj na pomoč. Ko so ob 4.15 zjutraj prišli na mesto napada, ni bilo o parniku nobenega sledu. Potopil se je, no da bi se mogla rešiti živa duša.

Angleški parnik s 1800 nedolžnimi ljudmi je prva velika žrtev v evropski vojni.

London, 4. septembra.

Danes dopoldne so se v Londonu sestali generalissimus francoske vojske general Weygand, poveljnik angleških čezmorskih čet general Ironside in poveljnik angleške domače vojske general Kirke, na posvet o skupnih vojnih operacijah proti Nemčiji.

Berlin, 4. sept. Zastopnik nemške vlade je izjavil tujim časnikarjem, da se je italijanska ponudba za pomoč omejila samo na politično polje ter je Italija odklonila, da bi dajala podrobnejša obvestila o možnosti, da z vojsko priskoči Nemčiji na pomoč. Mussolinijev predlog, da se skliče mednarodna konferenca, bi predstavljal vrnitev k prvotnim nartom angl. predsednika, da se skličejo zastopniki štirih velesil, samo da bi se krog držav razširil še na Sovjetsko Rusijo.

Kairo, 4. septembra. o. Egiptski ministrski predsednik je izjavil, da je Egipt pretrgal vse diplomatske zveze z Nemčijo, ker ga vežejo pogodbe z Veliko Britanijo. S tem je Egipt dejansko stopil v vojno stanje z Nemčijo

London, 4. sept. m. Havas poroča: Davi ob 2.25 so v Londonu sirene dale znamenje za pripravljenost.

Moskva, 3. septembra. AA. Reuter: Včenaj se je začel vpoklic rezervistov civilne službe rdeče armade. Zato so bili določena posebna mesta. Ni znano, kako veliko je število onih, ki so dobili povelje naj se javijo. Smatrajo. da se je začelo vpisovanje po vseh večjih centrih Sovjetske Rusije.

Nekaj izrednih ukrepov v Italiji in Albaniji

Rim, 4. sept. o. Pretelo noč so po vsej Italiji začele veljati izredne odredbe, ki prepovedujejo sleherni promet z motorji, avtomobili in avtobusi zasebnih lastnikov. Promet je dovoljen samo zelo omejenemu številu vozil, v kolikor je to potrebno zaradi javnih koristi. Rim je danes kakor izumrl, vse ceste so tihe, vozijo samo redki avtobusi, tramvaji in uradna vozila. Te izjemne odredbe so po vsej Italiji sprejeli s popolnim mirom in disciplino. Vse ljudstvo je šlo danes kakor po navadi na delo.

Rim, 4. sept. o. Kraljevi namestnik v Albaniji je snoči podpisal ukaz o tem, da je vsem domačim in tujim trgovskim ladjam prepovedan dostop v pristanišči Valono in Drač. Prepoved je bila izdana zaradi vojaških priprav v teh pristaniščih. Drugi ukaz prepoveduje zasebnikom sleherno uporabo železa in jekla za domače potrebe. S tretjim ukazom je vzet iz prometa ves srebrni kovani denar.

Smrtne kazni v Nemčiji

Berlin, 4. septembra. AA. DNB: Uveljavljeni sta uredbi o kazenskem postopku za časa vojne ter uredba o vojaškem kazenskem postopku. Za špijonažo in četniško vojskovanje je predpisana smrtna kazen. Smrtna kazen je zapretena vsakemu, ki bi kot vojak ali civilist poskušal vojsko ali ljudstvo odvrniti od tega, da brani državo, ali ki se samo kakorkoli izogiba izvrševati vojaško dolžnost. Poostrene so določbe vojnega kazenskega zakona o vojaških beguncih.

Berlin, 4. sept. o. Kancler Hitler je snoči med velik'mi ovacijami prebivalstva, zvest svoji besedi, odpotoval k vojakom na vzhodno fronto.

Berlin, 4. sept. o. Pozno ponoči je nemška vlada izdala naslednje uradno sporočilo, ki je bilo po radiu sporočeno prebivalstvu:

Vojno stanje z Anglijo in Francijo še ne pomeni prave vojne. Nemčija ne bo začela nobene ofenzive proti tema državama, marveč bo samo odgovarjala na napade. Nemčija od Anglije in Francije nič ne zahteva, marveč bo branila samo svoje meje. Zato ne bo izvajala nobenih sovražnosti, pač pa bo z vso silo odgovorila na sleherni napad.

Hkratu je bila izdana odredba, s katero so civilnemu prebivalstvu odvzeti vsi radijski sprejemniki, s katerimi je mogoče poslušati tuje postaje. Kdor bi naskrivaj imel tak aparat, bo kaznovan s smrtjo. »Völkischer Beobachter« razlaga to uredbo in pravi, da je z njo zagotovljena Nemčiji zmaga.

Ponoči je bilo razglašeno, da je nemška mornarica pred vsa pristanišča in na drugih važnejših točkah položila mine ter z njimi zaprla dostop do nemške obale. Ta korak priča, da pričakujejo Nemci v kratkem napada od angleškega vojnega brodovja, kateremu se je pridružila tudi poljska mornarica, ki je že pred začetkom sovražnosti odplula iz Baltiškega morja.

Nemci o napadih s strupenimi plini

Berlin, 4. sept. m. Nemški poročevalski urad pravi: Varšavska radijska postaja je opozorila včeraj opoldne civilno prebivalstvo, naj se pazi pred bomboni in čokolado, kateri so napolnjenis strupom in ki jih mečejo nemška letala. Dalje je varšavska radijska postaja objavila, da so Nemci metali majhne balone, polne iperita, ter končno, da se je mnogo otrok z bomboni zastrupilo. — DNB je pooblaščen izjaviti, da so vse te objave varšavske radijske postaje vse lažnive. Poljska brzojavna agencija trdi, da so nemška letala bombardirala večkrat civiliste in posebno kmete pri delu na polju, in da so streljali tudi na zdravnike, ki so hiteli na pomoč ranjencem. Smatramo za odveč, da bi zanikali vse te izmišljotine. Toda postavlja se vprašanje, če te izmišljotine o »zverinstvih« morda nimajo tega cilja, da bi pripravile Hitlerja do tega, da umakne svoj ukaz, naj se napadajo samo vojaški objekti. Hitlerjeve ukaze vojaki slepo poslušajo. Gre za nesramno igro z ognjem.

Berlin, 4. sept. o. Zastopnik nemške vlade je včeraj časnikarjem izjavil, da je misel na umik nemških čet iz Poljske, potem ko se je že začela prelivati kri nemškega vojaštva na meji, blazna in drzna. Takšni so tudi predlogi, da bi se pričela pogajanja, predlogi, ki jih je stavila Anglija. V prvi vrsti je treba dati odgovor Angliji za njeno obkoljevalno politiko. Nemčija do sedaj **še ni napovedala vojne Poljski.** To so stvari, ki so se v moderni zgodovini postopno spreminjale. Mi moramo sedaj čakati na razvoj dogodkov, preden bomo lahko povedali, če se bomo morali boriti na dveh frontah. Najprej moramo videti, kako bo Anglija tolmačila vojno stanje. Če bi v resnici prišlo do vojne na dveh bojiščih, tedaj bo Nemčija napela vse svoje sile, da prisili Poljsko na hitro udajo. Tako bo lahko Nemčija poslala svoje vojaštvo na zapadno mejo.

Poljaki so se umaknili iz Čenstohove

Varšava, 4. sept. AA. Pat. Poročilo št. 3 glavnega štaba vrhovne komande z dne 3. septembra se glasi:

Napadi nemškega letalstva na poljsko ozemlje se nadaljujejo. Ti napadi povzročajo veliko škodo. V nedeljo so nemška letala bombardirala Varšavo, Lublin, Radomsko, Torun, Poznanj, Krakov, Plok in številna druga mesta. Naše letalstvo je napadlo dopoldne koncentrirane edinice motoriziranih nemških oddelkov v čenstohovski pokrajini. Naše letalstvo je z uspehom bombardiralo dve sovražni motorizirani koloni. Velika škoda in izguba je bila zadana sovražniku v njegovih položajih.

Izgube sovražnega letalstva so naslednje: V soboto so naša lovska letala v borbi pri Torunu sestrelila 9 sovražnih letal, skupno je bilo včeraj sestreljenih 27 nemških letal, v prvih dveh dneh vojne pa 64 nemških letal. Naše izgube minulega dneva znašajo 11 letal.

Sovražnik vodi zelo močno ofenzivo v Šleziji in Zahodni krajini. Sovražnik je spravil v gibanje velike sile. Močnim oddelkom sovražne motorizirane vojske se je pošrečilo napredovati v smeri proti Čenstohovi ter nas je sovražnik prisilil zapustiti to mesto. Zaradi velike premoči sovražnika, ki ga podpirajo motorizirane edinice, topništvo in težko letalstvo, so bile naše čete prisiljene umakniti se iz Šlezije Dalje napada sovražnik ob reki Olsi severnovzhodno od Gradziadža. Sovražna pehota, ki jo podpirajo tanki, močno napada. Ob vzhodnopruski meji se borbe nadaljujejo v obmejnih krajih. V okolici Gdinje in Gdanska smo po protinapadu ponovno zasedli Orlovo in Kak. Garnizija na Westerplatti se še vedno drži.

Obmejni promet med Italijo in Francijo obnovljen

Rim, 4. sept. o. Rimsko prebivalstvo je bilo o vojni med Anglijo, Francijo in Nemčijo obveščeno po radiu opoldne. Življenje je potekalo normalno, vlada je samo določila, da so odslej vse plesne prireditve odpovedane. Ni izdala nikakih vojaških ali izrednih ukrepov.

Obmejni promet med Francijo in Italijo, ki je bil zadnji dni ponekod docela ustavljen, se je včeraj skoraj v celoti obnovil. Posebno pozornost je vzbudilo dejstvo, da so se na italijansko obmejno postajo Ventimiglio včeraj vrnili francoski carinski uradniki in spet prevzeli službo. Uradniki so bili pred nekaj dnevi odpoklicani. To razlagajo kot izboljšanje razmerja med Italijo in Francijo in kot znamenje, da med njima ne bo prišlo do sovražnosti.

Podrobna poročila o novem stanju v Evropi

Avstralija v vojni z Nemčijo

Canbera, 3. septembra. Danes ob 11 po avstralskem krajevnem času je avstralska vlada sporočila, da je uvedeno vojno stanje po vsej državi. S tem je Avstralija kot dominijon angleške svetovne države stopila v vojno z Nemčijo.

Melbourne, 3. septembra. Predsednik vlade Menzies je imel zvečer govor v radiu, v katerem je dejal, da sta Anglija in Francija storili vse, da bi se izognili vojni vihri. Toda kljub temu je bila velika družina angleških narodov potegnjena v spopad, ki ga je treba dobiti za vsako ceno. Ni dvoma, da bosta Anglija in Francija v tem boju zmagali, saj stoje za angleško vlado vsa ljudstva njenega imperija.

Japonsko stališče

Tokio, 3. sept. Japonska vlada je imela danes nujno sejo, na kateri so se posvetovali o novem položaju, ki je nastal po napovedi vojne s strani Anglije in Francije Nemčiji. Sklenili so, da bo Japonska v tej vojni ostala strogo nevtralna, ker je vojna evropska zadeva, čeprav ne bo svojega stališča izrazila s kako posebno izjavo. Izdan je bil nalog vsem japonskim ladjam v evropskih vodah, naj ne odhajajo iz svojih pristanišč, če so pa na morju, naj takoj odplovejo v nevtralne luke. Ves pomorski promet z nemškimi pristanišči je danes ustavljen.

Rim, 3. sept. b. Japonski veleposlanik v Rimu Širatori je dobil ukaz, da se vrne na Japonsko. Širatori je bil pristaš vojaške zveze med Japonsko, Nemčijo in Italijo. Sklenitev te zveze je pa zaradi sklenitve sovjetsko-nemškega nenapadalnega pakta prišla v vprašanje. Zaradi tega je njegov položaj v Rimu postal kočljiv. Širatori je zaradi tega zahteval sam svojo razrešitev zaradi starosti in bolezni. Z druge strani se pa trdi, da je njegov odhod v zvezi z dogodki v Evropi in da mu je treba japonski vladi podati osebno poročilo o stanju v Evropi.

Italija

Rim, 3. sept. Italijanska vlada in italijanska javnost mirno gledata na današnje dogodke v Evropi. Italijansko stališče v sedanjem položaju je znano. Italijanski narod zaupa svoji vladi in ve, da bo izdajala samo ukrepe, ki bodo koristili Italiji in njenemu ljudstvu.

Nemška in poljska vojna poročila:

Letalski boji nad Varšavo

Berlin, 3. septembra. o. Nemško vrhovno poveljstvo sporoča: Nemška vojska nezadržno prodira na poljsko ozemlje in dosega nagle zmage. Nemške čete so na dveh krajih s pontoni prekoračile Vislo ter pognale v zrak dva mostova. Vojska, ki prodira iz Šlezije, je dosegla zvezo s četami, ki napredujejo iz Vzhodne Prusije, ter presekala Koridor. Poljske čete v odrezanem delu Koridorja so poskusile predreti nemške črte, a so bile zavrnjene. Pri letalskih bojih na Poljskem sodelujeta dve diviziji nemškega letalstva, ki popolnoma obvladujeta poljsko nebo. Nemška vojska je sestrelila dozdaj 120 poljskih aparatov, nemško letalstvo pa je izgubilo 21 letal. Nemška letala so uničila poljske orožarne v Skorkutskem. Danes je bila zasedena Čenstohova, kjer je nemška vojska uničila vse vojaške naprave.

Varšava, 3. sept. o. Poljsko vojno poveljstvo sporoča:

Danes so nemška letala dvakrat bombardirala Varšavo. Eden izmed bombnikov je letel okoli sto metrov visoko čez mesto ter vrgel dve bombi na ozemlje ter prestopili tudi nemško mejo in pet kilometrov daleč prodrli na nemško ozemlje.

Pri jutranjem zračnem napadu na Varšavo so porušili in zažgali predmestje Konstantin. Vsega je bilo dozdaj bombardiranih 20 poljskih večjih mest. Pri tem je izgubilo življenje nad 1500 civilnih oseb, zlasti žensk in otrok.

Lublin, 3. sept. AA. Pat: Nezavarovano mesto Lublin so nemška letala danes spet večkrat bombardirala. Vrgla so precej bomb na razne mestne okraje. Ubitih je bilo 41 ljudi, 62 pa ranjenih. Med njimi je tudi pet otrok.

Kjelce, 3. sept. AA. Pat: Po poročilih protiletalske obrambe o nemškem bombardiranju včeraj v vojvodstvu Kjelce, ki meji na krakovsko vojvodstvo, so Nemci izvedli številne napade na civilno prebivalstvo v mestih, vaseh in kmetijah. Nemška letala so rabila bombe s strupenimi plini. V mestih Mislenice, Volbrom in Robčiče je veliko število ljudi ranjenih, posebno mnogo otrok. Točno število ranjencev in mrtvih še ni ugotovljeno. Sovražna letala so metala na ta mesta baloučke napolnjene s strupenimi plini.

Nemška letala so danes zjutraj ob 6.15 izvedla nov napad na Varšavo. Ob 8 je sledil drugi napad. Poljska letala so napad odbila s pomočjo protiletalskih topov.

Davi ob prvem letalskem napadu na Varšavo, je poljski pilot podpolkovnik Polusinski hrabro napadel 12 lahkih nemških bombnikov. Ob 8 je Polusinski nenadno naletel na nemške bombnike. Leteč nad njimi je sestrelil en nemški bombnik, ostali pa so takoj začeli streljati nanj s strojnicami. Njegovo letalo je bilo zadeto. Čeprav je bil Polusinski ranjen, se mu je vendar posrečilo z višine 3000 m spustiti se nazaj na svoje letališče.

Berlin, 3. sept. Nemci poročajo, da so nemške čete zavzele slovito božjepotno mesto Čenstohovo.

Pri Ravič-Lehnovu je močan oddelek poljske konjenice napadel nenadoma nemške čete. Po srditi bitki so poljski konjeniki napodili Nemce v beg in osvojili na tem delu spet vse zasedeno

Vojna vlada v Angliji

London, 3. sept. TG. Izšlo je uradno poročilo, da je Chamberlain sestavil svojo vojno vlado, ki sestoji iz 8 ministrov. Iz prejšnje vlade ostanejo na svojih mestih: Chamberlain, lord Halifax, lord Chattfield, Hore Belisha, sir Kingsley Wood. Na novo vstopijo v vlado Winston Churchill kot minister za vojno mornarico, sir Samuel Hoare kot notranji minister in kot državni minister brez listnice lord Hankey.

V zvezi s preosnovo angleške vlade je bivši zunanji minister Eden imenovan za ministra dominionov, lord Stanhope je imenovan za lorda predsednika, sir Inskup za lorda kanclerja, John Anderson pa za ministra notranje varnosti.

London, 3. sept. TG. Popoldne je bila seja spodnje zbornice, na kateri je Chamberlain sporočil, da se Anglija nahaja v vojnem stanju z Nemčijo. Dodal je, da se je vse delo, ki mu je posvetil svoje življenje, sedaj zrušilo zaradi enega samega človeka.

Besedo je povzel tudi novi minister za vojno mornarico Winston Churchill, ki je imel velik govor, v katerem je dejal, da je sedaj za angleški imperij prišla ura, do se postavi v bran [illegible] v [illegible]. Naj brije strupeni veter vojne nad Evropo, v naših srcih je mir. Naša vest je mirna. Pričakovati moramo mnoga razočaranja. Toda vedimo, da sta Anglija in Francija za breme, ki sta ga prevzeli, pripravljeni, in da sta tudi zmožni, da ga nosita. Naš angleški narod je pripravljen, da izpolni tradicije, ki so nam jih zapustili prejšnji rodovi. Ne borimo se za Gdansk, niti za Poljsko, [illegible]

To je vojna, v kateri hočemo vzpostaviti spoštovanje do človeškega dostojanstva. Vojna za svobodo, v kateri bomo morali žrtvovati mnogo od svojih svoboščin. Žrtve bodo zato, da bo po zmagi svoboda tem večja.

Zastopnik Labour stranke je dejal, da pričakuje, da bo nemški narod sam odstranil režim, ki je Evropo strmoglavil v vojno.

Poljaki se v Gdansku še vedno drže

Varšava, 3. septembra. o. Oddelek vojske v utrdbah na Westerplatte sredi pristanišča v Gdansku, se še vedno junaško drži na svojem mestu navzlic silnim, premočnim napadom nemške vojske, letalstva in brodovja. Westerplatte je neprestano pod ognjem topov s celine in z nemške križarke »Schelswig Holstein«, ki je že pred tednom dni priplula v gdansko pristanišče. Postojanka na Westerplatte je izrednega vojaškega pomena, ker nadzoruje dostop v luko. Jedro Gdanska je od tega mesta oddaljeno za 4 kilometre. Na Westerplatte je bilo do sedaj poljsko pristanišče in municijsko skladišče. Poljska ga je dobila v vojni z boljševiki leta 1920. in je imela pravico tam imeti spravljeno orožje in strelivo. Ni se pa te pravice posluževala vse do leta 1933., ko je prišel na oblast narodni socializem. Ko se je razmerje med Poljsko in Nemčijo zaostrilo, je Poljska to postojanko utrdila in posadko ojačila tako, da ji nemška vojna sila ni mogla v treh dneh do živega, kljub številnim napadom.

London in Pariz v prvih urah vojne

London, 3. septembra. Takoj, ko je bila londonskemu prebivalstvu sporočena vest o vojnem stanju z Nemčijo, je prišel tudi že prvi alarm o letalskem napadu: Takoj, ko so sirene zatulile, se je odzvalo vse prebivalstvo Londona, da se zavaruje pred približajočim se sovražnim napadom. Vse ulice mesta so se takoj izpraznile. Reuterjev poročevalski urad, ki je v polnem delu, je zahteval zaščito v posebnem zakloniščU. Nekoliko pozneje pa so bili izdani signali, da je nevarnost zračnega napada minula. Pozneje se je ugotovilo, da je vest o sovražnem zračnem napadu došla zaradi tega, ker so opazili eno letalo, ki se je približevalo mestu z juga, a niso mogli takoj ugotoviti njegove identitete. Kmalu zatem so ga pa prepoznali kot prijateljsko letalo, last ministrskega predsednika.

London, 3. septembra. b. Ko je Velika Britanija napovedala Nemčiji vojno, sta angleški kralj in kraljica bila v svojem zasebnem stanovanju v buckinghamski palači, kjer sta mirno preživela dopoldne. Ob 11.15 sta poslušala po radiu govor angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina.

London, 3. sept. m. Angleško notranje ministrstvo je izdalo naredbo, da so za tri mesece prepovedane vse komunistične manifestacije.

Pariz, 3. sept. Danes popoldne je francosko zunanje ministrstvo službeno sporočilo vsem tujim diplomatskim zastopstvom v Franciji, da je francoska vlada sklenila, da se začne od 3. septembra 1939 od 17 dalje izvrševati obveznost Velike Britanije in Francije do Poljske, ker je Nemčija odklonilno, oz. sploh ni odgovorila na demaršo

S tem je vojna med Francijo in Nemčijo uradno razglašena.

Pariz, 3. sept. Francoski poslanik v Berlinu je ob 12.30 prosil pri nemški vladi za potni list in potem z vsem osebjem poslaništva odpotoval iz Nemčije. Tudi nemški odpravnik poslov v Parizu je odpotoval iz Pariza.

Novica o vojni napovedi ni francoskega prebivalstva nič presenetila. Od davi je prebivalstvo pričakovalo to novico. Zunanje lice Pariza se ni zaradi tega dogodka nič spremenilo. Edino manj prometa je po ulicah.

Vojna tudi s Slovaško

Bratislava, 3. sept. b. V soboto zvečer se je razširila vest, da bosta britanski in francoski poslanik zapustila Bratislavo. V uradnih krogih smatrajo odhod francoskega in angleškega poslanika kot začetek sovražnosti med antanto in Slovaško.

Angleži ujeli nemški parnik »Bremen«

London, 3. sept. b. Nemški čezoceanski parnik »Bremen«, ki se je vračal iz Amerike, je zaustavil angleški rušilec in ga prisilil, da je zaplul v neko angleško luko.

Vojni ukrepi v Romuniji

Bukarešta, 3. sept. m. Uvedena je stroga cenzura časopisja in izdani so ukrepi proti širjenju alarmantnih vesti. Romunska vlada je izdala naredbo proti špekulantom z življenjskimi potrebščinami. Prve vesti, ki so prispele v Bukarešto o vojnem stanju med Anglijo, Francijo in Nemčijo, so napravile v vseh krogih globok vtis. Romunija je čvrsto odločena, da ostane nevtralna.

Novi sovjetski poslanik pri Hitlerju

Berlin, 3. sept. b. Včeraj je prišel v Berlin novi sovjetski veleposlanik Aleksander Skvarča s sovjetskim generalom Maksimom Gorkajevom in nekaterimi vodilnimi člani sovjetskega generalnega štaba. Novi sovjetski veleposlanik Skvarča je bil sprejet od kanclerja Hitlerja, kateremu je predal svoje akreditive.

Manifestacije v Varšavi

Varšava, 3. septembra.

Vest, da sta Anglija in Francija kot zaveznici Poljske začeli vojno z Nemčijo, je izzvala veliko navdušenje v poljski prestolnici in se je bliskovito razširila po vsej državi. Navzlic nevarnosti letalskih napadov so tisoči in tisoči ljudstva pridrli pred angleško in francosko poslaništvo ter izražali tam svojo hvaležnost. Francoski poslanik je imel na množice kratek nagovor, v katerem je poudarjal pomen vojne, ki se je danes začela.

Varšava, 3. sept. AA. Pat: Zunanji minister Beck se je obrnil na množice ljudstva, ki so se zbrale pred angleškim veleposlaništvom, in dejal: Bilo mi je do tega, da se pridružim predstavniku Nj. Vel. kralja Jurija VI., njegovi ekscelenci veleposlaniku Cunnardu v tem zgodovinskem trenutku, ko dva plemenita naroda angleški in poljski dajeta roko drug drugemu, da bi ramo ob rami branila svobodo. Velika Britanija se ne bo razočarala nad Poljsko, Poljska pa ne bo razočarala Velike Britanije. Če kdo doživi razočaranje, to gotovo ne bomo mi.

Ukrajinci složni s Poljaki

Varšava, 3. septembra. AA. Pat: Na zgodovinski seji skupščine, ki je bila sklicana na izredno zasedanje, je predsednik vlade Skladkovski dal izjavo, ki jo je skupščina poslušala stoje in sprejela z velikim odobravanjem. Skladkovski je med drugim dejal: »Mi smo glede usode naroda in države mirni in bomo dobili vojno, ki nam je bila vsiljena.«

Podpredsednik skupščine, Ukrajinec Mudri, v imenu svojega prebivalstva kakor tudi poslanec Zeibenmann v imenu Judov, sta dala izjavo lojalnosti do poljske države ter izrazila pripravljenost na vse žrtve za obrambo Poljske. Svojo izjavo je Skladkovski podal tudi v senatu, ki se je sestal po zasedanju skupščine. Skupščina in senat sta sprejela spremembo volilnega zakona, ki ukinja člen o inkompatibilnosti poslanskega mandata za aktivno službo v vojski. S to spremembo bo omogočeno poslancem in senatorjem stopiti v vojne vrste, ne da bi izgubili pri tem svoj mandat. Skupščina in senat sta sklenila, da se ustanove ožji parlamentarni odbori, ki bodo imeli oblast obeh domov.

Milijonska stvar pred celjskim sodiščem

Celje, 2. septembra.

Danes dopoldne je bila razglašena v tem procesu, ki je vzbujal precejšnje zanimanje publike in o katerem smo že poročali v naših prejšnjih številkah, oprostilna sodba glede vseh kaznjivih dejanj.

Iz dokaznega postopanja navajamo, preden preidemo k priobčitvi sodbe, nekaj važnih momentov, ki so zadevo popolnoma pojasnili.

Primerna in pravilna cenitev leta 1935.

Zaslišana sta bila med drugimi pričami tudi viš. sod. oficijal Verhovnik Oroslav in Žegovnik Filip iz Prevalj, ki sta izjavila enako kakor poprej tudi sod. starešina dr. Rajhman, ki je cenitev leta 1935 odobril in vzel za podlago dražbe, da sta cenitev v letu 1935 pregledala in da sta jo smatrala za razmeram leta 1935 popolnoma primerno; nasprotno, da so se celo nekatere stranke pritoževale, da je cenitev previsoka. Pojasnila sta tudi obupno stavbno stanje hiše Ilirske družbe. Glede cen, ki jih je navajal viš. sod. oficijal Ferjančič o nepremičninah Ilirske, sta navedla, da niso pravilne.

Prav zanimivo je bilo zasliševanje prič gg. Pleinerja Rudolfa, viš. upravitelja grofovih posestev v Črni in lesnega trgovca v Dovžah Časa Franca, ki sta z ozirom na cenitev Lečnika Ferdinanda, ki naj bi bil po izjavi priče Ferjančiča najboljši cenilec prevaljskega sodišča, izjavila, da je ta njegova cenitev nesmisel. Pleiner je izjavil, da je grof takoj pripravljen prodati svoje skoraj 3000 ha obsegajoče gozdove samo za polovično ceno, kakor jo je navedel cenilec Lečnik za gozdove Ilirske v letu 1935, to je v času najhujše gospodarske krize in povrh še »darovati« vse svoje drugo zemljišče od približno 500 ha, svojo grašično, žago z vsemi pritiklinami, vse hiše; Čas Franc pa je pojasnil, da se je njihova tvrdka sama zanimala za nakup gozdov Ilirske, da pa so cene za takratne razmere bile za njih previsoke in da kot dober poznavalec gozdov Ilirske lahko izjavi, da je bila cenitev v letu 1935 pravilna.

Tudi izvedena priča Kramer, bančni prokurist v Slovenjgradcu, je kot dober poznavalec prevaljskih razmer pojasnil, da so po njegovem bili gozdovi z ozirom na obupno nizke cene lesa pravilno cenjeni.

Izvedencu Glaserju, ki je moral sam priznati, da od leta 1924, ko je bil cenilec hiš v zapuščinski zadevi A 88/23, ni bil več v Prevaljah in da obupnega stanja hiš Ilirske leta 1935 ni poznal, pa so branilci obtožencev dokazali, da je njegovo cenilno mnenje nevzdržno. Zlasti pa glede rudniške restavracije na Lešah, ki je bila ocenjena po njem na preko 104.000 din, dočim je bila v cenitvi rudarske posesti v I 8/35, kjer pa ni bil dr. Senčar sodni komisar, s pritegnitvijo treh sodnih cenilcev ocenjena na 10.000 din, od kupca pa pozneje podrta, ker se popravila niso izplačala.

Ravnatelja Praštedione gg. Zupanc Florjan in dr. Orožen sta na podlagi dopisov obrazložila, da je Flaschberger sam slikal stanje za zavod v temnih barvah, da bo banka utrpela veliko izgubo in da računajo kvečjemu z izkupičkom 1,500.000 dinarjev, tako da bo banka z ozirom na visoke prednostne terjatve prišla ob večji del svoje terjatve.

Pojasnila sta tudi, da je bila banka pripravljena sprejeti plačilo v knjižnicah še pred predlagano dražbo nepremičnin Ilirske, da pa Flaschberger nikoli ni hotel staviti kakih konkretnih ponudb, dasi sta ga v korespondenci naravnost prosila, da to stori in da je ravno to obnašanje Flaschbergerja bilo povod, da je banka sama stavila skupini dr. Senčar, Sedej, Veržun ponudbo, kakor jo je prej stavila Flaschbergerju in da je dobila v smislu sklenjenega dogovora celo več, kakor bi bila dobila od Flaschbergerja. Tudi sta poudarjala, da banka ni prav nič oškodovana, ker veljajo za njih vložne knjižice kot 100 odst. kritje.

Dr. Senčar ni zakrivil odprave konkurza Ilirske

Zaslišan je bil tudi mariborski odvetnik gospod dr. Miler Fero, ki je bil v konkurzu Ilirske leta 1935 konkurzni upravitelj ter pojasnil, da je on stavil predlog za odpravo konkurza po izvršenih obširnih informacijah o vrednosti premoženja Ilirske, ko je prišel do prepričanja, da ni premoženja za kritje stroškov konkurza. Med drugim je navajal, da mu je Flaschberger sam odsvetoval plačilo zapadlih zavarovalnih premij banki »Slaviji« od približno 88.000 din, češ da so premije previsoke in hiše zanič. Glede vrednosti stavb, katerih vrednost je Flaschberger v konkurzu napovedal za približno 1,300.000 din, je izjavil, da je bila ta cena previsoka.

Včerajšnje popoldne so se prebrali vsi obširni spisi.

Najprej je zastopal g. državni tožilec stališče, ki ga je že poudarjal v obtožnici. Zastopnik konkurzne mase Ilirske rudarske družbe dr. Jančič se je pridružil kazenskemu postopanju za škodo, kakor jo navaja obtožnica, dr. Štefanovič Emil kot zastopnik Flaschbergerja pa se je tudi pridružil kaz. postopanju z zneskom 321.000 din, za katerega bi naj bil oškodovan Flaschberger.

Nato so sledili obrambni govori in je prvi govoril dr. Lovrec, odvetnik iz Slovenjgradca, kot branilec obd. Veržuna in predlagal njegovo oprostitev že iz razloga, ki ga je drž. tožilec sam navedel. Sledil je nato temperamentni obrambni govor dr. Štora kot branilca obdolženega dr. Senčarja. Dr. Štor je pobijal obtožnico in končno predlagal, naj se izreče za vse obtožence oprostilna razsodba.

Izvajanjem branilca dr. Štora se je v enako temperamentnem govoru pridružil branilec dr. Juhart, ki je branil obdolženca Sedeja in Kralja.

Po končanih zaključnih govorih je bila ob 24 razprava končana in je izjavil senatni predsednik, da bo sodba razglašena drugi dan, to je v soboto ob pol 12 dopoldne.

Oprostilno sodbo

je sodišče razglasilo danes ob 12. uri in utemeljilo, da ni prav nobene dejanske in pravne podlage za obtožnico. Sodišče se je prepričalo, da so obdolženci postopali pri cenitvi popolnoma pravilno in da je tudi smatrati cenitev kot objektivno pravilno. Posebno je še sodišče ugotovilo, da izjava, katero je podal obdolženi Kralj v pisarni dr. Pihlerja, nima nobene vrednosti, ker je bila ta izjava izsiljena na ta način, da se je Kralju obljubilo, da se proti njemu milijonska tožba ne bo vložila. Sodišče se je nato sklicevalo na številne izpovedbe popolnoma verodostojnih prič, kakor starešine dr. Rajhmana, dr. Milerja, izvedencev Pleinerja in izvedeno pričo Časa, ki so vsi potrdili, da je bila cenitev popolnoma v redu in da je odgovarjala tedanjim prilikam in tedanjemu času.

Z oprostilno razsodbo je dobil dr. Senčar, kakor tudi ostali obtoženci končno zadoščenje za skoraj triletno gonjo.

Mariborski drobiž

Dva požara v enem dnevu. Včeraj so bili mariborski gasilci kar dvakrat alarmirani ter so morali nastopiti s svojimi orodji. Prvič je bil alarm okrog 13. Ogromen steber črnega dima se je dvignil v Strmi ulici kvišku. Povzročil ga je goreč katran, ki se je vnel pri gradnji novih skladišč Mestnih podjetij v Strmi ulici. V stroju za kuhanje asfalta je vsebina kotla prekipela ter se je na obeh straneh izlila iz stroja ter prišla v stik s plameni pod kotlom. Naenkrat je bil ves stroj zavit v plamene. Delavci, ki so bili zaposleni pri stroju, pa so se hitro znašli ter so začeli ogenj gasiti s peskom. Takoj so bili na mestu nevarnosti tudi gasilci, ki so delavcem pomagali pri gašenju, tako da je bil požar kmalu pogašen. Ogenj je povzročil okrog 2000 din škode na stroju. Mnogo usodnejši je bila pa požar, ki je nastal snoči okrog 19 z Zrkovcih pri Mariboru. Na vzhodu mesta se je dvignil ogromen ognjen sij, katerega je več sto ljudi opazovalo z mosta. V Zrkovcih je gorelo gospodarsko poslopje s hlevi in svinjaki, last posestnika Antona Slambergerja. Požar je nastal najbrž zaradi slabega dimnika na svinjski kuhinji ter je z bliskovito naglico zajel s slamo pokrita poslopja. Grozil je tudi hiši in sosednjim zgradbam, s katerih se je že začelo kaditi, ko so posegli vmes gasilci, ki so prihiteli na pomoč iz Maribora, Pobrežja, Studencev in Radvanja s svojimi motorkami, z brizgalnami na ročni pogon pa so prišla na pomoč gasilci od Marije v Brezju, iz Radvanja, Peker in Sv. Miklavža. Bilo je usodno, ker v vasi ni bilo druge vode na razpolago kakor v vodnjakih. Motorke so zaradi tega napravile verigo ter so črpale vodo iz 1 km oddaljene Drave. To je rešilo situacijo, ker so ročne brizgalne vodnjake kmalu izpraznile. Požar so po daljšem naporu pogasili, goreča poslopja pa so bila popolnoma uničena. Ogenj je povzročil okrog 100.000 din škode.

Dva v nesrečno smrt. V neki gostilni na Aleksandrovi cesti se je danes dopoldne okrog pol 10 ustrelil 26 letni Rudolf Grobelnik iz Ribnice na Pohorju. Najel si je sobo, komaj pa je zaprl vrata za seboj, je ž. počil strel. Zadel se je v srce s službenim samokresom ter je bil pri priči mrtev. — Drug primer se je pripetil v noči na nedeljo na Teznem. Tam se je ustrelil iz flobertovke v prsi 20 letni Franc Kajzer. Nezavestnega so ga reševalci zapeljali v bolnišnico, kjer upajo, da ga bodo ohranili pri življenju.